

VI./2.2.: Hazai társfinanszírozású uniós programok, támogatások

VI./2.2.1.: A kohéziós és strukturális alapok felhasználása Magyarországon 2007 és 2013 között

Új Magyarország Fejlesztési Terv (2011. január 14-én elindult Új Széchenyi

Terv (ÚszT)).

A 2007 és 2013 közötti tervezési időszakban Magyarország az Unió kohéziós és strukturális alapjaiból (a továbbiakban: alapok) 2004-es áron számolva 22,4 Mrd € összegű uniós támogatást használhat fel. Ez az összeg a 15%-os nemzeti hozzájárulással együtt 26,3 Mrd €-t tesz ki. E források kiegészülnek a fejlesztéseket megvalósító szervezetek (vállalkozások, nonprofit szervezetek stb.) saját ráfordításaival, így összességében még nagyobb mértékű fejlesztések valósulhatnak meg. Magyarország számára a fentiekén kívül az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) folyó áron 3,8 Mrd € és az Európai Halászati Alapból folyó áron 34,3 M € fejlesztési forrás áll rendelkezésre. Ahhoz azonban, hogy az ország élhessen ezekkel a támogatási lehetőségekkel, számos, az Unió által meghatározott feltételnek eleget kell tennie.

Milyen szabályok vonatkoznak az Unió kohéziós és strukturális alapjaiból nyújtott támogatásokra?

Az alapokból pénzeszközök akkor használhatók fel, ha a támogatni kívánt fejlesztések megfelelnek az Unió által elfogadott célkitűzéseknek. A támogatások általános szabályait a *Tanácsnak az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről* szóló 1083/2006/EK rendelete (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0025:0078:HU:PDF>) (Ált. rend.) határozza meg. Az Ált. rend. megállapítja azokat a célkitűzéseket, amelyekhez az alapoknak hozzá kell járulniuk, azokat a kritériumokat, amelyek alapján a tagállamok és a régiók támogatásra jogosultak, a rendelkezésre álló pénzügyi forrásokat és az ezek szétosztására vonatkozó előírásokat.

Az Ált. rend. értelmében az alapoknak és más közösségi pénzügyi eszközöknek hozzá kell járulniuk a következő **3 célkitűzés** megvalósításához: [Ált. rend. 3. cikk (2)]

A) konvergencia (arra irányul, hogy felgyorsítsa a konvergencia folyamatát a legkevésbé fejlett tagállamokban és régiókban) [Ált. rend. 3. cikk (2) a)];

B) regionális versenyképesség és foglalkoztatás (arra irányul, hogy – a legkevésbé fejlett régiókon kívül – növelje a régiók versenyképességét, vonzerejét és foglalkoztatási rátáját) [Ált. rend. 3. cikk (2) b)];

C) európai területi együttműködés (ETE) (arra irányul, hogy erősítse a határokon átnyúló együttműködést közös helyi és regionális kezdeményezések útján, a transznacionális együttműködést az integrált területi fejlődéshez vezető, a közösségi prioritásokhoz kapcsolódó intézkedések révén, valamint az interregionális együttműködést és tapasztalatcserét a megfelelő

területi szinten) [Ált. rend. 3. cikk (2) c)].

Nemzeti stratégiai referenciakeret

A nemzeti stratégiai referenciakeret (NSRK) biztosítja, hogy az elnyert támogatások összhangban legyenek a kohézióra vonatkozó közösségi stratégiai iránymutatásokkal, emellett meghatározza a közösségi prioritások és a nemzeti reformprogram közötti kapcsolatot.

Melyek az ÚMFT átfogó céljai? Milyen horizontális szempontok kerültek meghatározásra az ÚMFT-ben?

A tagállamoknak fejlesztési stratégiát – uniós szóhasználattal élve **nemzeti stratégiai referenciakeret** (NSRK) – kell készíteniük annak érdekében, hogy jogosultak legyenek támogatásra az alapokból. Az NSRK biztosítja, hogy az elnyert támogatások összhangban legyenek a kohézióra vonatkozó közösségi stratégiai iránymutatásokkal, emellett meghatározza a közösségi prioritások és a nemzeti reformprogram közötti kapcsolatot. [Ált. rend. 27. cikk (1)] Magyarország 2007 tavaszán nyújtotta be az Európai Bizottság számára az **Új Magyarország Fejlesztési Terv** (ÚMFT) néven ismert NSRK-t, amelyet a Bizottság 2007. május 7-én elfogadott (http://www.nfu.hu/uj_magyarorszag_fejlesztési_terv_2).

Az ÚMFT-ben rögzített **átfogó célok**: a **foglalkoztatás** bővítése (az egyén foglalkoztathatóságának javítása, munkahelyteremtés, a kereslet és a kínálat összhangját biztosító foglalkoztatási környezet kialakítása), valamint a **tartós növekedés** feltételeinek megteremtése (a versenyképesség növelése, a gazdaság bázisának a szélesítése, az üzleti környezet fejlesztése, ezen belül az elérhetőség és a szabályozási környezet javítása, az állami szolgáltatások hatékonyságának növelése).

Az ÚMFT-ben meghatározott **horizontális szempontok** a környezeti, a makrogazdasági és a társadalmi **fenntarthatóság**, továbbá a területi és társadalmi **kohézió** erősítése (a nők és férfiak, a hátrányos helyzetűek egyenlőségének és a megkülönböztetés tilalmának biztosítása).

Az ÚMFT-ben meghatározott prioritások, operatív programok (OP-k) és a felhasználható források allokációja

Prioritások	Operatív programok
1. Gazdaságfejlesztés	Gazdaságfejlesztés OP
2. Közlekedésfejlesztés	Közlekedés OP
3. Társadalmi megújulás	Társadalmi megújulás OP Társadalmi infrastruktúra OP
4. Környezeti és energetikai fejlesztés	Környezet és energia OP
5. Területfejlesztés	Nyugat-dunántúli OP Közép-dunántúli OP Dél-dunántúli OP Észak-magyarországi OP Észak-alföldi OP Dél-alföldi OP Közép-magyarországi OP
6. Államreform	Államreform OP Elektronikus közigazgatás OP
Az ÚMFT koordinációja és kommunikációja	Végrehajtás OP

1. táblázat: Prioritások és operatív programok az ÚMFT-ben

Megjegyzés: Az ETE-célkitűzés keretében megvalósításra kerülő OP-k nem képezik részét az ÚMFT-nek.

A felhasználható források ÚMFT keretében rögzített allokációját a 2. táblázat tartalmazza.

Az ÚMFT pénzügyi táblája operatív programokért, 2007-2013								
Közzététel:		miliárd euró, több sz. közzétételre osztva						
Operatív program		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Operatív programok								
ERFA	2455,71	386,39	239,28	332,34	226,20	239,28	239,28	255,28
ERFA összesen								
ESZA	4130,59	271,22	225,20	265,20	180,20	180,20	180,20	180,20
ESZA összesen								
EMVA	4346,27	181,12	386,23	424,23	363,23	363,23	363,23	363,23
EMVA összesen								
EHA	147,54	194,82	238,23	282,23	326,23	370,23	414,23	458,23
EHA összesen								
Operatív programok összesen								
Egyesült program		2018,84	287,22	308,22	388,22	469,22	550,22	631,22
Egyesített program		811,23	80,20	75,20	80,20	80,20	80,20	80,20
Operatív programok összesen								
Társfinanszírozás		1175,23	80,20	80,20	80,20	80,20	80,20	80,20
Egyesített program		147,54	194,82	238,23	282,23	326,23	370,23	414,23
Társfinanszírozás összesen								
Operatív programok összesen								
ERFA		2455,71	386,39	239,28	332,34	226,20	239,28	255,28
ESZA		4130,59	271,22	225,20	265,20	180,20	180,20	180,20
EMVA		4346,27	181,12	386,23	424,23	363,23	363,23	363,23
EHA		147,54	194,82	238,23	282,23	326,23	370,23	414,23
Operatív programok összesen								
Egyesített program		811,23	80,20	75,20	80,20	80,20	80,20	80,20
Társfinanszírozás		1175,23	80,20	80,20	80,20	80,20	80,20	80,20
Operatív programok összesen								
ERFA		2455,71	386,39	239,28	332,34	226,20	239,28	255,28
ESZA		4130,59	271,22	225,20	265,20	180,20	180,20	180,20
EMVA		4346,27	181,12	386,23	424,23	363,23	363,23	363,23
EHA		147,54	194,82	238,23	282,23	326,23	370,23	414,23
Operatív programok összesen								
Egyesített program		811,23	80,20	75,20	80,20	80,20	80,20	80,20
Társfinanszírozás		1175,23	80,20	80,20	80,20	80,20	80,20	80,20
Operatív programok összesen								
ERFA		2455,71	386,39	239,28	332,34	226,20	239,28	255,28
ESZA		4130,59	271,22	225,20	265,20	180,20	180,20	180,20
EMVA		4346,27	181,12	386,23	424,23	363,23	363,23	363,23
EHA		147,54	194,82	238,23	282,23	326,23	370,23	414,23
Operatív programok összesen								

2. táblázat: Az ÚMFT pénzügyi táblája

Rövidítések: ÚMFT: Új Magyarország Fejlesztési Terv; OP: Operatív program; ERFA: Európai Regionális Fejlesztési Alap; ESZA: Európai Szociális Alap; EMVA: Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap; EHA: Európai Halászati Alap

Megjegyzés: a táblázatban 2 tizedes jegyre kerekített értékek szerepelnek

Az operatív programok

A Kormány által benyújtott OP-kat az Európai Bizottság 2007 júliusában, illetve augusztusában elfogadta. A jóváhagyási eljárás során az ÚMFT-ben javasolt pénzügyi keretek mintegy 2%-kal változtak az egyes programok között, míg a teljes lehívható keret változatlan maradt. A módosítás következtében az eredetileg tervezettnél több jutott a *foglalkoztatás* és a *gazdasági növekedés* céljainak elérésére, és kevesebb a közlekedésfejlesztésre. (http://www.nfu.hu/umft_operativ_programok/)

3. táblázat: [Az OP-k átfogó és specifikus céljai, prioritásai, pénzügyi keretei](#)

Mit tartalmaznak az akciótervek?

Az akciótervek

Az ÚMFT és az OP-k részletes tartalmát és annak koordinációját a 2007 és 2013 közötti programidőszakban *nemzeti szinten elfogadott akciótervek* rögzítik. Az akciótervek tartalmazzák a támogatási konstrukciókat és az azokhoz kapcsolódó információkat egy adott operatív programra, vagy – ha különböző prioritásokért más szakminiszterek, illetve regionális fejlesztési tanácsok a felelősek – egy vagy több prioritásra vonatkozóan. Az akcióterv a következőket *tartalmazza*:

- a támogatási konstrukciók részletes bemutatását legalább 2 évre;

- az OP és a prioritás(ok) megvalósítását és ütemezését a teljes programozási időszakra;

- a támogatási konstrukció részletes indoklását. (<http://www.nfu.hu/doc/1378>)

VI./2.2.2.: Európai területi együttműködés

A 2004-2006-os programperiódusban sikeres INTERREG Közösségi Kezdeményezést a 2007 és 2013 közötti időszakban az uniós források felhasználásának új, harmadik célkitűzése, az **Európai Területi**

Együtműködés (ETE) váltja fel. (http://www.nfu.hu/europai_teruleti_egyuttmukodes_ipa_enpi_2007_2013)

Az ETE célja

Mi az Európai Területi Együtműködés (ETE) célja? Melyek a kiemelt területek?

Az ETE célja, hogy elősegítse az Unió területének erőteljesebb integrációját, harmonikus és kiegyensúlyozott fejlődését. E célkitűzés arra irányul, hogy erősítse a **határokon átnyúló** együtműködést közös helyi és regionális kezdeményezések útján, a **transznacionális** együtműködést az integrált területi fejlődéshez vezető, a közösségi prioritásokhoz kapcsolódó intézkedések révén, valamint az **interregionális** együtműködést és tapasztalatcserét a megfelelő területi szinten. [Ált. rend. 3. cikk (2) c)]

Az ETE keretében meghirdetett programok támogatják a gazdaság integrált fejlesztését, a versenyképességet, a munkahelyteremtést. A gazdaság fejlesztésének főbb területei az üzleti együtműködések feltételeinek javítása, a kutatási-fejlesztési potenciál hatékony és koordinált használatának előmozdítása. A humán erőforrások erősítése és hatékony felhasználása a versenyképesség javításának kulcsfeltétele.

Ugyancsak kiemelt terület a közlekedési és kommunikációs infrastruktúra fejlesztése. A turizmus Európa számos területén az egyik legfontosabb bevételforrásnak számít, így a turisztikai potenciál közös fejlesztése, a régiók ösztönzése ugyancsak ezen együtműködési programok lényeges területének számít. A természeti környezet megőrzése minden tagország részéről erőfeszítéseket igényel. Mivel a környezetszennyezés nem határokon belül mozgó jelenség, a környezeti kockázatok elleni hatékony védekezést együttesen, közös szabályozással, erőfeszítésekkel kell megoldani. Mint a fentiekből kiderül, az ETE-célkitűzés esetében nem nemzeti, hanem *két- vagy több ország közös programjairól* van szó.

A rendelkezésre álló források és felosztásuk

Milyen programok valósulnak meg az ETE keretében, és ezekre milyen mértékű támogatás jut a költségvetési keretből?

Az ETE keretében határ menti, transznacionális és interregionális programok valósulnak meg ERFA-támogatással. E programokra összességében 7,75 Mrd € áll rendelkezésre. E költségvetési keretből

- A) a *határ menti* együtműködési programokra 73,86%,
- B) a *transznacionális* együtműködésre 20,95%,
- C) az *interregionális* együtműködésre pedig 5,19% jut.

(Ált. rend. 21. cikk) Az ERFA-forrásokat kiegészítik a programban részt vevő államok nemzeti költségvetéséből fizetett társfinanszírozások, a tagjelölt országok (pl. Horvátország és Szerbia) esetében az *Előcsatlakozási Támogatási Eszközből* (Instrument for Pre-Accession, IPA) [a Tanács 1085/2006/EK rendelete (2006. július 17.) egy előcsatlakozási támogatási eszköz (IPA) létrehozásáról] (http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/hu/oj/2006/l_210/l_21020060731hu00820093.pdf), más partnerországok (pl. Ukrajna) tekintetében pedig az *Európai Szomszédsgai és Partnerségi Eszközből* (European Neighbourhood and Partnership Instrument, ENPI) [az Európai Parlament és a Tanács 2006. október 24-i 1638/2006/EK rendelete az Európai Szomszédsgai és Partnerségi Támogatási Eszköz létrehozására vonatkozó általános rendelkezések meghatározásáról] (www.nfu.hu/download/3162/1638_2006_EK.pdf) az adott programhoz allokált pénzeszközök.

Támogatásra jogosult területek

Az ETE keretében támogatásra jogosult területeket az Ált. rend. 7. cikke határozza meg; ezek

- A) a határ menti együttműködés esetében a Közösség *NUTS III. szintű* régiói, illetve az ENPI program esetén az Unióval szomszédos (nem tagállam) országok NUTS III. szintű régiói (Magyarországon ez megyei szintet jelent);
- B) a transznacionális együttműködésben a Bizottság által a részt vevő országokkal egyeztetve *kijelölt makrotérségek*;
- C) az interregionális együttműködés esetében pedig a *Közösség egész területe* (és más, EU-n kívüli csatlakozó országok, pl. Norvégia, Svájc).

Prioritások

Az ETE-programok megvalósítását az ERFA – a következő prioritásokra összpontosítva – támogatja. [Az *Európai Parlament és a Tanács 1080/2006/EK rendelete (2006. július 5.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és az 1783/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről* (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0001:0001:HU:PDF>) (ERFA-rendelet) 6. cikk.]

Ismertesse az ETE-programok főbb prioritásait!

Határ menti együttműködés

A határokon átnyúló gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi tevékenységek fejlesztése, fenntartható területfejlesztés, ezen belül: (ERFA-rendelet 6. cikk 1. pont)

- A) a vállalkozói szellem ösztönzése az idegenforgalom, a kultúra és a határokon átnyúló kereskedelem fejlesztése;
- B) a természeti és kulturális erőforrások közös védelme, az ezekkel való közös gazdálkodás, valamint a természeti és technológiai kockázatok megelőzése;
- C) a városi és vidéki térségek közötti kapcsolatok támogatása;
- D) az elszigeteltség csökkentése a közlekedés, az információ, a hírközlés és szolgáltatások, a határokon átnyúló vízellátási, hulladékgazdálkodási, energiaellátási rendszerek és létesítmények elérhetőségének javítása révén;
- E) az együttműködés, a kapacitások és az együttes hasznosítás fejlesztése az infrastruktúra – különösen az egészségügy, a kultúra, az idegenforgalom, az oktatás – területén;
- F) a jogi és igazgatási együttműködés;
- G) a határokon átnyúló munkaerőpiacok integrációja;
- H) a helyi foglalkoztatási kezdeményezések;
- I) az egyenlő esélyek, a képzés, a társadalmi integráció előmozdítása;

J) az emberi erőforrások, a K+F-létesítmények megosztásának elősegítése.

Transznacionális együttműködés

Milyen területeket támogat az ETE a transznacionális együttműködések keretében?

A) Az integrált területfejlesztést elősegítő hálózatok és tevékenységek támogatása, különösen az alábbi területeken: (ERFA-rendelet 6. cikk 2. pont)

B) *innováció*: Tét-hálózatok létrehozása és fejlesztése, a regionális K+F- és innovációs kapacitások fokozása, amennyiben ezek közvetlenül hozzájárulnak a transznacionális területek kiegyensúlyozott gazdasági fejlődéséhez;

C) *környezet*: a transznacionális vízgazdálkodási, energiahatékonysági, kockázat-megelőzési és környezetvédelmi tevékenységek támogatása;

D) *elérhetőség*: a közlekedéshez és a távközlési szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, a közlekedés és a távközlési szolgáltatások minőségének fejlesztése, ha ezek transznacionális jellegűek;

E) *fenntartható városfejlesztés*: a policentrikus fejlesztés megerősítése transznacionális, nemzeti és regionális szinten, ahol egyértelmű a transznacionális hatás.

Interregionális együttműködés

Az innovációra és a tudásalapú gazdaságra, valamint a környezetvédelemre és a kockázat-megelőzésre összpontosít, így többek között a fenntartható városfejlesztéssel kapcsolatos legjobb gyakorlat meghatározására, átadására és elterjesztésére vonatkozó tapasztalatcserére, a tanulmányokat, adatgyűjtést, valamint a közösségi fejlődési trendek megfigyelését és elemzését magukban foglaló tevékenységekre. (ERFA-rendelet 6. cikk 3. pont)

Program	ERFA	Nemzeti hozzájárulás	Összesen
Ausztria-Magyarország	82,3	18,6	100,9
Magyarország-Szlovákia	176,5	31,1	207,6
Magyarország-Románia	224,5	50,7	275,2
Szlovénia-Magyarország	29,3	6,6	35,9
	IPA	Nemzeti hozzájárulás	Összesen
Magyarország-Horvátország IPA	19,3	5,0	24,3
Magyarország-Szerbia IPA	18,4	3,3	21,7
	ENPI	Nemzeti hozzájárulás	Összesen
Magyarország-Románia-Szlovákia-Ukránia ENPI	68,6	6,2	74,8
	ERFA	Nemzeti hozzájárulás	Összesen
Közép-európai Transznacionális (HU+8 ország)	246,0	52,3	298,3
Délkelet-európai Transznacionális (HU+15 ország)	206,7	38,4	245,1
INTERREG IVC Interregionális (HU+28 ország)	321,3	83,8	405,1
ESPON 2013 (HU+európai országok)	34,0	11,3	45,3
INTERACT II (HU+európai országok)	34,0	6,0	40,0
URBACT II (HU+európai+IPA-országok)	53,3	14,9	68,2
Összesen	1.514,3	328,2	1.842,5

4. táblázat: Az ETE programjaiból Magyarországon (más országokkal közösen) felhasználható források 2007 és 2013 között, M

Forrás: ETE operatív programok